Harcerskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe

16WDH im. Zawiszy Czarnego jest organizatorem cyklu kursów pierwszej pomocy dla harcerzy z Chorągwi Mazowieckiej ZHR.

Kursy prowadzą dwie lekarki, instruktorki Europejskiej Rady Resuscytacji (ERC), Beata Badowicz oraz Elżbieta Lipska. Obie instruktorki prowadzą tego rodzaju kursy dla osób zajmujących się zawodowo szeroko pojętym ratownictwem (np. załogi karetek pogotowia), uczą również studentów medycyny oraz uczelni wychowania fizycznego. Szkolenia teoretyczne i praktyczne (ponad 5 godzin) przeprowadzane są według Wytycznych 2000 Europejskiej Rady Resuscytacji.

Szkolenie teoretyczne obejmuje podstawowe zasady postępowania w trakcie udzielania pierwszej pomocy, czyli tzw. BLS (po angielsku „*Basic Life Support*", co można rozumieć jako bezprzyrządowe zabiegi resuscytacyjne). Instruktorki omawiają zasady skutecznego wzywania pomocy, bezpieczeństwa ratownika i ratowanego, kolejne fazy udzielania pomocy, opisują technikę wentylowania (sztucznego oddychania) oraz masażu serca, a także pouczają o zasadach przerywania akcji ratowniczej. Ćwiczenia praktyczne przeprowadzane są z użyciem fantomu, jaki jest wykorzystywany na podobnych kursach dla strażaków, policjantów czy np. ratowników GOPR. Każdy uczestnik kursu ma możliwość przeprowadzenia sztucznego oddychania oraz masażu serca fantomu, opisując przy tym kolejne fazy postępowania.

Wykład wspomagany jest pokazem slajdów objaśniających omawiane procedury ratunkowe, takie jak ABC resuscytacji (A – „*airway*", czyli udrożnienie dróg oddechowych, B – „*breathing*", czyli oddychanie, C – „*circulation*", czyli krążenie krwi), algorytm ratowniczy (2 oddechy na 15 uciśnięć klatki piersiowej u dorosłego, 1:5 u dziecka do 8 roku życia), masaż w razie niedrożności dróg oddechowych (100 uciśnięć na minutę) oraz inne zasady postępowania w przypadku urazów ciała, zatruć, oparzeń, hypotermii itp.

Na zakończenie kursu każdy uczestnik ma możliwość indywidualnej konsultacji z instruktorkami oraz „zmierzenia się" z fantomem w pozorowanej akcji ratowniczej. Słuchacze otrzymują komplet materiałów szkoleniowych (np. wydruki slajdów, czy zasady udzielania pomocy w przypadkach szczególnych, np. porażnie piorunem) oraz certyfikat ukończenia kursu.

Kursy prowadzone są w grupach po max. 20 słuchaczy. Do tej pory zorganizowane zostały dwa takie kursy w dniach 02 i 03 marca 2002r., w których przeszkolono łącznie 43 harcerzy i instruktorów. (relacja m. in. w 2 programie TVP w dniu 05.03. w Expresie Reporterów). Na maj zapowiedziane są kolejne dwie tury kursu.

Kurs „Bezprzyrządowe Zabiegi Resuscytacyjne" zawiera wyczerpujący komplet wiadomości teoretycznych (wykład + slajdy + materiały szkoleniowe dla uczestników) oraz praktycznych (ćwiczenia z fantomem, wykorzystanie kołnierza stabilizującego kręgosłup szyjny) pozwalające na sprawne udzielenie pierwszej pomocy przez osoby bez przygotowania medycznego.

Jest to szczególnie ważne w kraju, w którym czas dotarcia poszkodowanego do definitywnego leczenia przekracza 3 godziny (dane z 1998 roku), co jest porównywalne z okresem II wojny światowej! W Polsce śmiertelność okołowypadkowa wynosi ponad 12/100 ofiar, natomiast w Unii Europejskiej poniżej 5/100 ofiar.

Rozpowszechnienie wiedzy na temat udzielania pierwszej pomocy pomoże zmniejszyć odsetek ofiar, które nie dotrwają do przyjazdu pogotowia. Obecnie jest on bardzo wysoki i wynosi około 80%.

Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że uczestnicy kursu rekrutowani są spośród harcerzy, czyli osób, które z racji wyznawanych ideałów i poglądów w sposób ochoczy i bez żadnego organizacyjnego czy finansowego przymusu chcą doskonalić swoje umiejętności w tej dziedzinie, aby być przygotowanym do skutecznej akcji ratunkowej, gdyby zaszła potrzeba. Wynika to wprost ze wskazań Prawa i Przyrzeczenia Harcerskiego, w którym każdy harcerz zobowiązuje się nieść chętną pomoc bliźnim. Jest to naszym zdaniem ogromna wartość społeczna, którą władze państwowe i samorządowe powinny wspierać i pielęgnować nie tylko ze względów wychowawczych odnoszących się do samych harcerzy, ale także w interesie bezpieczeństwa obywateli, dla których zastępy chętnych do bezinteresownej służby i samodoskonalenia, a przy tym odpowiednio wyszkolonych i wyćwiczonych ratowników mogą być czynnikiem zwiększającym szanse przeżycia w razie nieszczęśliwych wypadków lub katastrof czy klęsk żywiołowych, z którymi coraz częściej mamy do czynienia.

Dla skutecznego przeprowadzenia kursów potrzeba jednak środków, które są poza zasięgiem organizatorów. Do tej pory opierano się na społecznej pracy instruktorek ratownictwa oraz na sprzęcie szkoleniowym i ratowniczym wypożyczanym ze szpitali. Aby jednak przeszkolić wszystkich chętnych (ponad 400 harcerzy w wieku powyżej 15 lat) istnieje potrzeba zorganizowania co najmniej dwóch kursów po 20 słuchaczy w miesiącu przez cały rok. Bez posiadania własnego sprzętu szkoleniowego (głównie fantomów, desek, kołnierzy) oraz środków, które ulegają zużyciu podczas ćwiczeń (rękawiczki, bandaże, szyny itp.) nie jesteśmy w stanie zaspokoić potrzeb szkoleniowych. Dotyczy to także wysiłku lekarzy - instruktorów, na których bezinteresowne poświęcenie można liczyć kilka razy w roku, ale nie z założoną częstotliwością. Tym bardziej, że jednorazowe przeszkolenie nie jest wystarczające. Dla utrzymania odpowiedniego poziomu przygotowania „ratowników" do podjęcia najczęściej samodzielnych akcji istnieje potrzeba przeprowadzenia ćwiczeń praktycznych pod okiem instruktorów i z użyciem sprzętu szkoleniowego minimum raz do roku. Najważniejsze, że ze strony harcerzy istnieje wielka, szczera i bezinteresowna gotowość do poddania się procedurom szkoleniowym.

Cały proces szkolenia wstępnego oraz okresowych ćwiczeń utrwalających i pogłębiających posiadaną wiedzę i umiejętności, ujęty zostanie w organizacyjne ramy Harcerskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego, którego członkowie rekrutować się będą spośród uczestników prowadzonych kursów. W założeniu HOPR ma być sprawną, liczącą docelowo ok.400 harcerzy - ratowników strukturą, która będzie mogła być użyta w wypadku klęsk żywiołowych i katastrof przez odpowiednie organy państwowe. Niezależnie od tego każdy z ratowników HOPR będzie przygotowany do podjęcia samodzielnej akcji ratowniczej w przypadkach nieszczęśliwych zdarzeń losowych i wypadków dotykających indywidualnych osób. Dodatkowym zadaniem ratowników HOPR będzie krzewienie wiedzy dotyczącej pierwszej pomocy w ich macierzystych jednostkach (drużynach harcerskich) w odniesieniu do młodszych wiekiem harcerzy.

Liczymy na zrozumienie doniosłości tej inicjatywy ze strony władz państwowych i samorządowych i wsparcie jej środkami potrzebnymi do rozwinięcia i dalszego prowadzenia.